

Reflecteren als onderdeel van Blikopeners

Waarom reflecteren

Reflecteren met de leerlingen is een belangrijk onderdeel van Blikopener-projecten. Hieronder een overzicht van de vijf belangrijkste kenmerken van Blikopeners:

- Leerlingen werken aan een uitdagende en prikkelende opdracht, die goed aansluit bij hun eigen belevingswereld, hun leeftijd en niveau en die voor hen betekenisvol is.
- Leerlingen bezoeken het bedrijf om actief informatie te verzamelen voor hun opdracht (bijvoorbeeld via interviews, onderzoek, meekijken, taken uitvoeren.)
- Leerlingen verwerken alle informatie op school en komen tot een ontwerp.
- Leerlingen krijgen feedback op hun werk van en presenteren het resultaat aan het bedrijf.
- **Leerlingen reflecteren op hun leerervaringen en de nieuwe inzichten die ze over hun kwaliteiten en hun eigen toekomst hebben opgedaan.**

Het doel van de reflectie is de leerling bewust te maken van de opgedane indrukken en ervaringen. Zo wordt het project voor de leerling onderdeel van de oriëntatie op de toekomstige loopbaan.

Checklist reflectie

Om te zorgen dat het doel van de reflectie wordt bereikt, kun je bij het vormgeven van reflectie binnen een project de volgende checklist hanteren.

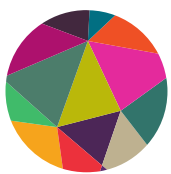
- ✓ De reflectie draagt bij aan het inzicht van de leerling in de eigen talenten.
- ✓ De reflectie helpt de leerling een relatie te leggen tussen hun eigen talenten en de beroepen die zij zien binnen de betrokken organisatie in het project.
- ✓ Er wordt een koppeling gemaakt van de opgedane ervaring door de leerling met het beeld dat hij/zij heeft van zijn/haar toekomstige loopbaan. In het basisonderwijs gaat het om het verbreden van dat beeld en in het voortgezet onderwijs steeds meer op het vinden van een focus voor de studiekeuze.

Hoe reflecteren

Er zijn verschillende manieren waarop je de reflectie vorm kunt geven. Kies een manier die past bij jouw onderwijs.

Een aantal tips voor een effectieve opzet:

- Zorg voor zoveel mogelijk eenduidigheid op de school. Neem een bestaande werkwijze als uitgangspunt en pas die op de nodige punten aan. Zorg waar mogelijk voor aansluiting bij (in het voortgezet onderwijs) het LOB-traject.
- Zorg dat je expliciet tijd inruimt voor de reflectie, zodat er rust en aandacht voor is.

- Kies een vorm die aansprekend is voor leerlingen. Het hoeft niet altijd om een gesprek te gaan, je kunt ook denken aan sport- en spelvormen. Wil je dat leerlingen schriftelijk reflecteren, denk dan ook aan andere vormen dan alleen een lineaire vragenlijst.
- Zorg ervoor dat de leerlingen bij aanvang van het project bewust gemaakt worden van de leerdoelen, door hen zelf vragen te laten bedenken hierover. Laat de leerlingen bij afsluiting van het project hun eigen vragen beantwoorden.
- Overweeg om de leerlingen ook elkaar feedback te laten geven, en te helpen met reflectie. Bijvoorbeeld door te laten benoemen welke talenten ze bij elkaar zien.

Wanneer reflecteren

Er zijn verschillende momenten die geschikt kunnen zijn voor reflectie:

- Het moment waarop leerlingen hun resultaten aan elkaar presenteren
- Een mentor- of driehoeksgesprek met de ouders en de leerling
- Een klassikaal moment na de eindpresentatie aan de opdrachtgever
- Je kunt ook tussentijds reflecteren, als eerste oefening met de reflectie-vaardigheid en om de leerdoelen weer even in herinnering te brengen

Een voorbeeld

De afbeelding hieronder is een formulier dat gebruikt is bij een VMBO-klas. Leerlingen vulden het formulier direct in na afloop van een middag met activiteiten bij verschillende afdelingen van een zorginstelling. Zo konden leerlingen hun eerste indrukken direct vastleggen. De ingevulde formulieren zijn later in de klas in groepjes met de docent besproken, zodat de leerlingen hun ervaringen met elkaar konden doorspreken en hun inzichten konden verdiepen.

NB. Dit document maakt onderdeel uit van de toolkit Blikopeners. De toolkit is te downloaden via www.educatiepunt.nl.

